

Замула І. В.,
д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту,
Державний університет “Житомирська політехніка”

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА

Значна кількість виробників сільськогосподарської продукції, задля отримання максимальних вигід від своєї діяльності, нехтує важливими для людства ресурсами – природними. Використання хімічних добрив та інших синтетичних речовин у процесі виробництва, недотримання сівозміни, значний механічний вплив на ґрунт тощо – все це негативно впливає на якість продукції, що виробляється. Це спричиняє загострення питання підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва з обов'язковим зменшенням антропогенного навантаження на навколишнє середовище. Тому актуалізується розвиток органічного виробництва, у процесі якого усі фактори, що негативно впливають на здоров'я людей та навколишнє середовище, мінімізовані або взагалі відсутні. Наразі, пріоритетним напрямом, при переході до такої альтернативної моделі господарювання, є використання ресурсощадних технологій і матеріалів, які покращують екологічну рівновагу в природних системах та сприяють створенню стійких і збалансованих агроєкосистем.

Запровадження органічного виробництва є одним із найважливіших чинників підвищення рівня життя, економічної, соціальної й екологічної безпеки, що дозволить зберегти життя і здоров'я людини і передбачено у положеннях Цілей сталого розвитку на 2016-2030 рр. [1].

Кількість виробників і споживачів органічної продукції невпинно зростає. Станом на 2017 р. зареєстрована 181 країна з сертифікованим органічним виробництвом [2]. Загалом, основні показники щодо органічного виробництва у світі, і в Україні зокрема, продовжують зростати, про що свідчать дані статистики FiBL [2].

Хоча у 2017 р. вперше за п'ять років спостерігалось зниження темпів зростання вартості реалізованої органічної продукції, але у порівнянні з даними 2005 року вартість реалізованої органічної продукції збільшилася в 147 разів і станом на 2017 рік складає 29,4 млн. євро [2]. Таким чином, це дає підстави стверджувати, що органічне виробництво в Україні розвивається досить швидкими темпами, що може позитивно впливати на реалізацію наявних конкурентних переваг економіки України та сприяти підвищенню екологічної якості продукції та збереженню навколишнього середовища. Наразі Україна посідає 24 місце у світовому рейтингу та 13 у рейтингу серед країн Європи за площею території, призначеної для органічного виробництва [2].

Український органічний сектор стрімко зростає як за кількістю операторів, так і за якістю продукції. Немає жодних сумнівів у тому, що Україна буде джерелом високоякісних органічних продуктів та надійним партнером в бізнесі, пов'язаному з органічним виробництвом, для міжнародного

ринку. Органічне сільське господарство може відіграти важливу роль в досягненні як мінімум восьми з сімнадцяти Цілей сталого розвитку України на 2016-2030 рр.[1], зокрема цілі 2, 3, 6, 8, 12, 13, 14 та 15.

Рівень забезпечення інформацією споживачів про безпечність та якість органічної продукції в Україні наразі низький. Однак, інтенсивний маркетинг органічних продуктів в Україні через мережу Internet має значний потенціал для розвитку внутрішнього ринку органічних продуктів і може створювати і стимулювати попит споживачів. Це сприятиме закріпленню позитивного ставлення громадськості до органічного сектору загалом і стимулюватиме споживання органічної продукції та розвиток органічного агровиробництва.

Однак, є велика кількість проблем, які не дають розвиватися ринку органічної продукції. Основними з яких є відсутність достовірної інформації щодо ефективності органічного виробництва в цілому та за конкретними видами продукції, що ускладнює управління підприємством з органічним виробництвом та не дозволяє йому мати достатні конкурентні переваги на зовнішньоекономічному ринку. Вирішенням вказаної проблеми є подальший розвиток методологічних, організаційних і методичних положень бухгалтерського обліку виробництва органічної продукції відповідно до положень Цілей сталого розвитку України на 2016-2030 рр.

Для задоволення інформаційних потреб управлінського персоналу підприємства з органічним виробництвом, необхідно удосконалити бухгалтерський облік, враховуючи необхідність гармонізації економічної, соціальної і екологічної складових діяльності аграрного підприємства, в частині:

- організації документування господарських операцій пов'язаних з органічним виробництвом (визначати та документувати усі необоротні активи, виробничі запаси та вироблену продукцію, починаючи з придбання необхідних для виробництва матеріалів до реалізації готової продукції);

- побудови робочого плану рахунків (формування окремих аналітичних рахунків для процесу виробництва органічної продукції, її подальшої реалізації, а також для визначення фінансового результату);

- калькулювання собівартості продукції органічного виробництва з метою визначення його ефективності;

- розробки системи показників звітності (управлінської, фінансової і статистичної) підприємств з органічним виробництвом.

Отже, становлення органічного аграрного виробництва в Україні потребує розвитку його облікового забезпечення. Відповідно з появою такого забезпечення можливо очікувати розвиток цього сегменту аграрного сектору.

Література

1. Цілі сталого розвитку в Україні. URL: <http://sdg.org.ua/ua/sdgs-and-governments>(дата звернення 16.04.2020)

2. ResearchInstituteofOrganicAgriculture (FiBL). URL: <https://statistics.fibl.org/world/retail-sales-world.html> (дата звернення 15.04.2020).